

IN HET MEERTJE BIJ DE MOERASVOGELS.

II.

ONDER den rook van de stad Nijmegen (destijds mijn woonplaats), in den zoogenaamden Ooypolder, ter hoogte van café „Oude Waal“, ligt een meertje met een oppervlakte van ongeveer 10 H. A.

Deze plas, die den naam draagt, waarnaar de herberg werd genoemd, is langs de oevers en in het midden dicht begroeid met riet, biezen en andere waterplanten.

Het is een van die vele doode armen onzer groote rivieren (in casu de Waal), die meestal den natuurliefhebber zulke verleidelijke plekjes bieden voor de waarneming van allerlei soorten watervogels.

Gedurende de laatste jaren had ik reeds verschillende verkenningstochten hierheen gemaakt en bemerkte, dat er naast de gewone rietvogels, zooals karekieten, meerkoeten, waterhoentjes en derg., die er veelvuldig broedden, eenige kolonies zwarte sterns (*Hydrochelidon nigra*) waren gevestigd, terwijl er bij goed zoeken beslist ook futennesten te vinden moesten zijn. Geregeld werden daar bij ieder bezoek deze vogels door mij opgemerkt.

Het lag voor de hand, dat ik dit vogelryke moeras als eerste proefterrein zou uitkiezen, temeer daar het zoo in het direkte bereik van mijn woonplaats gelegen was.

Om niet met het moeilijkste te beginnen, stelde ik mij voor eerst de sterntjes onder handen te nemen, om me daarna, bij voldoende succes, aan de fuut (*Podiceps cristatus*) te gaan wagen.

Een zwarte sternnest was spoedig gevonden. Een meter of vijftig van den vasten wal verwijderd, te midden van de *Stratiotes*, vond ik het eerste: een

gewoon drijvend hoopje halfvergane lischdodden met drie bebroede eitjes er bovenop

Vlak voor dit beweegbare eilandje sloeg ik in den drassigen veenbodem een paaltje, spijkerde hier het schuifcontact op en bracht dit door middel van een dunnen rietstengel in verbinding met de eieren.

Bij de minste aanraking van het rietje moest contact worden gemaakt en zou dus de momentsluiters van het toestel, dat op $1\frac{1}{2}$ M. afstand (eveneens bovenop een paaltje) scherp stond ingesteld, zijn werk verrichten.

Een en ander was vlug en zonder veel moeite geschied. Doch het lastigste karweitje moest nog komen. Weldra bleek n.l., dat de grootste voorzichtigheid in acht diende te worden genomen bij het wegroeien, want bij aanraking van de waterlelien- en plompenstengels in de omgeving van het nest, bleek al dat plantengedoe met elkaar in nauw verband te staan, zoodat de geheele omringende moerasflora en daarmee ook het nest in ongewenschte beroering kwam en mijn eerste plaat na ontwikkeling niets anders te zien gaf dan een reusachtige roeispaan, die het verdere uitzicht geheel belemmerde.

Een volgende poging slaagde beter. Door den riem aan bakboordzijde in te halen en door te roeien en te boomen met den anderen, gelukte het open water te bereiken, waarna met een paar fiksche slagen de boot weer aan wal kwam te liggen.

Even nadat ik het schuitje aan den ketting had vastgemeerd, zag ik het witte schijfje vallen van den verklikker, die achter aan het toestel was opgehangen. De vogel had dus reeds buiten verwachting vlug contact gemaakt.

Dadelijk teruggeroeid, contact hersteld, plaat gewisseld en weer naar den wal. Na vijf minuten maakte de vogel zijn eigen portret voor den tweeden maal.

Binnen een uur tijds waren mijn half dozijn platen verschoten en keerde ik, zeer tevreden met mijn eerste succes, huiswaarts om even later in de donkere kamer de voldoening te smaken, het sierlijke moerasvogeltje stuk voor stuk in zes variërende standen onder het roode lamplicht te voorschijn te zien komen (fig. 5 en 6).

Na deze aardige uitkomsten besloot ik de krachten van het toestel te gaan beproeven op een schuwer bewoner van het meertje.

Fortuna was mij terwille geweest, want twee dagen na het bezoek aan de sternkolonie had ik het buitenkantsje, twee futennesten te vinden, het eerste met drie zwaar bebroede eieren en het andere met een nog versch legsel, bestaande uit vier stuks.

Ik wist vooruit, dat het fotografeeren van den ouden vogel geen gemakkelijk werkje zou zijn, want zoolang een fuut niet de besliste overtuiging heeft, dat binnen zijn gezichtsveld het terrein gezuiverd is van zijn natuurlijke vijanden, zal hij liever nest met legsel en al in den steek laten, dan zich tot broeden te zetten.

Om den vogel vast vertrouwd te doen geraken met het photo-apparaat, plaatste ik den avond van te voren een groen geschilderd leeg kistje, ongeveer

van dezelfde afmeting als die van het camera-omhulsel, op anderhalven meter afstand van het nest en wel zóó, dat op het midden van den dag het paaltje met toestel tusschen zon en nest zou komen te staan; ik had dan natuurlijk de minste kans voor een tegenlichtopname.

Toen ik den volgenden morgen op de plek verscheen, zag ik met één oogopslag, dat de fuut zich 's nachts niet had laten verontrusten door de verandering in de nabijheid van het nest, want de eieren, die den vorigen avond ontbloot door mij waren verlaten, bleken thans overdekt te zijn met enkele versche bladeren van waterplanten, die de vluchtende vogel in allerijl bij elkaar had weten

te scharrelen.

Zooals bekend, is dit een sterk typeerende karaktereigenschap van de vogels, die tot het futenas behooren. Of men één of twintig keer op een dag het nest genaakt, of het dier allen tijd heeft om te ontkomen of met den meesten spoed zijn broedplaats moet verlaten, *nooit* zal het vergeten eerst het legsel te onttrekken aan het gezicht van zijn gewaanden doodsvijand.

Ik had mijzelf al eens de vraag gesteld: doen ze dit uitsluitend bij achtervolging of ook wanneer ze onder gewone omstandigheden zich eens tijdelijk van het nest moeten verwijderen b.v. om voedsel te zoeken?

Dit is een kwestie, die men nooit voldoende heeft kunnen

Fig. 5. In het meertje bij de Moeraszeezwaluwen.
I en III. Neerstijkende (direct contact). II. Broedende (klokcontact).
IV. Staande op het nest (direct contact).

oplossen en die alleen met zekerheid beantwoord zou kunnen worden door enkele photo's, automatisch genomen op een oogenblik, dat het dier niet „thuis“ is om andere dan om vreesredenen. Welnu, de eenige photo, genomen met behulp van de contactklok (oorspronkelijke vorm) gedurende de afwezigheid van de fuut, vertoonde mij alle vier de eieren „open en bloot“, niettegenstaande, na het scherp instellen van de lens op het legsel, dit laatste door mij opzettelijk weer was bedekt met den traditioneele plantenaafval. Op dit enkele feit afgaande durf ik niet mijn meening uit te spreken, in hoeverre zulks al of niet van toeval afhankelijk is geweest. Misschien, dat in de toekomst nog eens met meer zekerheid het bewijs op deze manier geleverd kan worden.

Aangemoedigd door het vlugge contact maken van de zwarte sterns, besloot

ik bij het futennest hetzelfde contactstelsel toe te passen. Nadat de gewone maatregelen weer getroffen waren en alles goed stond opgesteld, werden nog eenige lange rietstengels, die een belemmering voor het gezichtsveld van de lens konden zijn, afgeknipt en daarna voorzichtig naar wal geroeid. Ik nam me stellig voor dien dag niet meer naar het toestel om te zien en met „inhalen“ te wachten tot het vallen van den avond.

.... Toen ik in de schemering naar het nest roeide, zag ik reeds van verre, dat het witte schijfje gevallen was, ten bewijze, dat het dier geen bezwaren had gemaakt tegen de elektrische installatie in zijn omgeving en werkelijk kwam er bij ontwikkeling van de plaat een fuut te voorschijn, vereeuwigd *tijdens* den sprong van uit het water op het nest; de pooten zweefden nog tusschen hemel en aarde, de vleugels bleken tegen het lichaam gedrukt te zijn in afwijking van de gewoonte van alle andere vogels, die ze natuurlijk zouden hebben uitgeslagen.

Men zou bijna veronderstellen, dat deze dieren, die zulke uitmuntende zwemmers en duikers zijn, door hun prestaties op en onder water, nu en dan geheel vergeten, dat moeder natuur hen nog bedeede met organen, waarmee ze zich door het luchtruim vermogen voort te bewegen.

Tengevolge van het slechte weer, waardoor het voorjaar 1916 bijna van begin tot eind gekenmerkt was, kon ik helaas niet iederen dag het toestel gaan plaatsen.

Ik moest me daarom de eerste week tevredenstellen met drie kiekjes van den ouden vogel (in het geheel in twee dagen tijds genomen), die allen zeer dragelijk uitvielen.

De tweede photo vertoonde de fuut „en face“ op het moment, dat hij op het nest was neergekomen en het legsel met den vreemden rietstengel wantrouwend inspecteerde, terwijl de derde den vogel „en profil“ te zien gaf, bezig de eieren te keeren.

Na dit laatste succes volgde een tiental dagen van stortregen, zoodat mijn experimenten voorloopig moesten worden uitgesteld. Zoodra het maar eventjes weer op zomer ging gelijken, toog ik opnieuw naar mijn meertje, doch vond daar tot mijn teleurstelling het nest uitgevlogen of liever „uitgezwoomen“. De eerstvolgende dagen was ik er meermalen getuige van, hoe de oude vogel met zijn drie harlekijnachtig gestreepte jongen op den rug, parmantig door het water rondzwoom, om bij al te dichte nadering met de heele familie onder te duiken. Een meter of twintig verderop kwam het viertal weer boven en zocht dan meestal zoo spoedig mogelijk dekking tusschen het dichte riet. Wanneer men de boeken

Fig. 6. Moeraszeezwaluw neerstrijkende op het nest (drukt met de borst den contactstengel neer).

over deze zonderlinge gewoonte naleest, wordt daarin altijd beweerd, dat de jongen tijdens de onderdompeling met hun teere snaveltjes de rugveeren van de moeder krampachtig beetpakken om niet overboord te slaan. Met groote zekerheid heb ik echter meer dan eens van zeer nabij kunnen constateeren, dat dit *niet* het geval is. De jongen blijven rechtop zitten, doch ik vermoed, dat de oude vogel de platte breede teentjes met kracht tusschen de bovendekeveeren der vleugels knijpt. Alleen op deze wijze kan ik me voorstellen, dat het kroost bij elkaar wordt gehouden gedurende den onderwatertocht.

Fig. 7. Fuut.
I. en II. Staande op het nest (No. II verschuift contactstengel met linker poot). Direct contact. III en IV. Broedende (contactklok).

Nu deze fuut dus zijn broedplaats vaarwel had gezegd, was ik wel genoodzaakt mijn reservenest op te gaan zoeken. Eigenlijk had ik daar geen spijt van, want het was nog wel zoo mooi gelegen en zeker zoo gemakkelijk te bereiken als het eerste, door de minder dichte rietbegroeiing van de omgeving.

Al even gauw als No. 1 was fuut No. 2 gewoon aan het leege groene kistje, zoodat ik den eersten ochtend den besten al dadelijk het imitatietoestel kon verwisselen tegen het werkelijke en nog denzelfden dag mijn moeite beloond zag met een uitstekend geslaagde photo van den ouden vogel, even voordat deze op de

vier eieren zou gaan plaatsnemen. Niettegenstaande het zeer buiige weer is de belichting toch goed geweest, dank zij het gebruik van een bijzonder gevoelige plaat, die kortelings in den handel is gebracht en waarmede men zeker tweemaal zoo vlug werkt als met de gewone. [Het zijn de „Marion Record Plates“, waarvan Ivens het recht van alleenverkoop heeft; de behandeling wijkt niet noemenswaard af. Slechts een klein beetje voorzichtig met op- of doornvallend rood licht zij aan te bevelen.] De drie dagen, die thans volgden en welke natuurlijk ook weer niet uitblonken door helderheid van weder, leverden me ieder weer een mooie contactphoto van den ouden vogel, echter alleen „staande op het nest“ (fig. 7 de bovenste 2).

Vooruit is trouwens al te voorspellen, dat zich geen rustig broedende vogel ooit op de plaat zal vertoonen, omdat alleen „het dier in beweging” in staat is het contact te verschuiven.

Teneinde dus de fuut „in broedende houding” te treffen, moest iets anders bedacht worden. (Zie contactklok oorspronkelijke vorm).

Speculeerende op de gewoonte der meeste vogels om zwaar bebroede eieren niet lang aan hun lot over te laten, hing ik, op goed geluk af, de klok achter aan het toestel (later heb ik deze ingebouwd), na haar eerst zóó te hebben geregeld, dat ze na twee uren den stroom moest laten doorgaan. Na verloop van dien tijd, zoo dacht ik, zal het dier toch zijn vrees wel weer voorloopig hebben afgelegd.

Om 5 uur n.m. zou de momentbelichting plaats hebben. Den dag daaropvolgende herhaalde ik dit spelletje drie keer: v.m. 11 uur, n.m. 1½ uur en n.m. 5 uur. Alle vier de opnamen slaagden uitstekend. De stand op de eerste stond me echter minder goed aan. Zooals men ziet: van achter en op zij (fig. 7 links onder).

Uit angst, dat dit steeds de geliefkoosde houding zou wezen, stak ik een paar scherpe rietstengeltjes op zoodanige wijze in het drassige nest, dat bij dwarse plaatsneming op de eieren, de puntige steeltjes hem in de zijde zouden prikken. Ik deed dit in de hoop, dat het dier in lengterichting op de plaat zou verschijnen; dit gebeurde nu ook, doch juist andersom als ik bedoeld had, want inplaats van zijn kop had hij thans zijn achterstel naar het toestel gedraaid (fig. 7 rechts onder).

De daaropvolgende photo vertoonde hem gelukkig in den stand zooals ik dien wenschte, terwijl hij op de laatste, omdat ik de puntige staken verwijderd had, weer zijn eigen zin heeft kunnen volgen en nu blijkbaar uit dankbaarheid poseerde als iemand, die er eens echt voor gaat zitten om op zijn voordeel uit te komen (fig. 8). Deze slotphoto was daarom een waardig besluit van mijn serie futenkiesjes, waarvan in betrekkelijk korten tijd, het aantal (een paar half mislukte meegerekend) geleidelijk gestegen was tot veertien stuks.

Thans kwam de meerkoet (*Fulica atra*) aan de beurt. Nesten waren er legio. Ik vond er met één, met vier, met acht eieren, bebroed, onbebroed, aangepikt, ook zelfs al uitgekomen, dus keuze bij de vleet. Ik kan echter kort wezen: geen enkele koet heeft ooit de minste verandering aan of in den omtrek van zijn nest geduld. Bij het eerste nest, dat acht sterk bebroede eieren bevatte,

Fig. 8. Fuut broedende (na gedwongen te zijn deze houding aan te nemen). Contactklok.

zette ik gedurende een nacht het groene kistje neer, den volgenden morgen waren de eieren koud en de jongen lagen dood binnen de schalen; een ander nest met vijf eieren, ook reeds bebroed, werd door de ouden ondersteboven gekeerd, omdat ik heel voorzichtig een paar rietstengels, die de lens in den weg zouden kunnen staan, had afgeknipt. Weer een andere koet pikte zijn eieren, die op uitkomen stonden, één voor één stuk, wjl ik het legsel even in water had geprobeerd, om te zien hoever het broeden gevorderd was.

Eenige andere nesten, die versche eieren bevatten, ondergingen hetzelfde lot, zoodat ik voorloopig afzag van verdere pogingen om een vogel te fotografeeren die zoo „los” van zijn toekomstig kroost blijkt te wezen. Het speelt me bijzonder, dat ik geheel buiten mijn wil de directe oorzaak was geweest van het verloren gaan van verschillende broedsels, doch troostte me met de verzekering, die de jachtopziener van het meertje mij gaf, dat daar toch geen enkel legsel tot zijn recht zou zijn gekomen, want hij had de strenge instructie van den jachtheer, om jaarlijks alle broedsels van meerkoeten te vernietigen, omdat deze vogels zooveel schade heeten toe te brengen aan den wilde-eendenstand.

IN HET BROEDGEBIED VAN DEN BRUINEN KIEKENDIEF (CIRCUS AERUGINOSUS).

III.

Op het Zuid-Hollandsche eiland Rozenburg, tusschen Den Briel en den Hoek van Holland, liggen langs de Brielsche Maas over urengaans uitgestrekte buitengorzen, dicht begroeid met manshoog riet. Gedurende het vloedgetij staan deze gronden onder water en men is dus verplicht de eb af te wachten, wil men dit onherbergzame moeras doorzoeken naar nesten van „Aeruginosus”.

Deze vogels broeden hier weliswaar in verschillende paren en dikwijls heb ik op 200 M. na, nauwkeurig geweten, waar het nest moest liggen, toch ondanks de vrij goed omschreven aanduiding is het mij meermalen overkomen, dat ik nog een halven dag werk had, alvorens ik het groote roofvogelhorst met de vier of vijf matwitte eieren vond. Het hooge dichtgeplante riet belet je ten eenenmale alle uitzicht en maakt voortbeweging haast tot een onmogelijkheid. De vogels schijnen dat zelf ook heel goed te begrijpen en blijven wijselijk kalm doorbroeden, totdat hun het vuur al te na aan de schenen wordt gelegd. Met breeden wlekslag vliegen ze tenslotte uit het riet op en blijven hoog in de lucht, luid krijschend boven het nest cirkelen.

In het laatst van Juni 1916, toen ik voor den korten tijd van 2½ dag op het eiland vertoefde, gelukte het mij, geholpen door een vage aanwijzing, al dadelijk den eersten dag een nest met vier vlugge jongen te vinden. Ik was zóó met deze vondst ingenomen, dat ik besloot den tijd, die mij nog restte, te

besteden om te trachten den ouden roofvogel tot contactmaken te dwingen. Het werkje was des te moeilijker, omdat de halfvolwassen jongen door hun beweeglijkheid de geheele installatie makkelijk in de war konden sturen.

Ondanks dezen allerongunstigsten factor nam ik me toch voor, de poging te wagen, doch had geen oogenblik de illusie, dat de proef den eersten dag den besten reeds zou gelukken. Ik benutte daarom dezen uitsluitend met het treffen der bekende voorbereidselen en met het nemen van een paar aardige kiekjes van nest met inhoud (fig. 9 boven).

Fig. 9. Bruine kuikendieven.
I. De eerste verontwaardiging. II. Protest tegen den
aanleg der elektrische leiding.

De contactrietstengel, die verschoven moest worden, werd voorloopig op 2 paaltjes aan weerszijden van het nest bevestigd en zóó aangebracht, dat de jongen dezen niet met kop of vleugelstompen konden aanraken. Toen ik gereed was met de voorloopige plaatsing en de verdeckte opstelling van de camera en bovendien, voor zoover noodig, het riet had weggeknipt, moest ik me haasten het moeras te verlaten, want de vloed was bezig onrustbarend snel op te komen en zou me beslist de gelegenheid benemen hebben, weer veilig den vasten grond te bereiken, te meer daar het rietwoud op vele plaatsen doorsneden is met breede en diepe greppels, die aan het oog onttrokken zijn, zoodra het water geheel gewassen is. Ik werd dus genoodzaakt tot den volgenden ochtend te wachten.

Toen voor dag en dauw er weer op uit. 's Nachts had het aan één stuk gestortregend, hetgeen den langen tocht tusschen de hooge riethalmen allesbehalve aantrekkelijk maakte. Bij het nest gekomen, vertoonde zich voor mijn oogen

een treurig stukje werkelijkheid. Het aardige natuurtafereeltje van gisteren was veranderd in een doorweekten hoop halfvergane rietbladeren, die eens een kunstig gemaakt nest moesten verbeelden, en waarop zich nu bevonden: een dood jong, één kuiken, dat op apegapen lag en twee kletsnatte hongerige wezens, die me met halfverglaasde oogen zaten aan te staren. Niets wees er op, dat de oude vogel zijn plichten was blijven vervullen en ik vreesde ernstig, dat hij voorgoed nest met kroost had vaarwel gezegd. De lust om het toestel tot fotografeeren gereed te maken, was me geheel benomen. Ik liet echter alles net zoo staan, met het

voornemen als er 's middags geen verandering was gekomen, het geheele zaakje maar op te breken. Een vleugje van hoop herkreeg ik, toen na het verlaten van het moeras, hoog in de lucht een bruine kuikendief zichtbaar werd, die zoo ongeveer boven de plek, waar het nest moest liggen, wijde cirkels ging beschrijven. Daar kwam nog bij dat de regenwolken onderwijl plaats hadden gemaakt voor een vriendelijk Junizonnetje, zoodat er alle kans bestond, dat het er 's middags vrij wat ooglijker uit zou zien. Inderdaad was de toestand eenige uren later heel wat rooskleuriger geworden. Het nest had zijn oude aanzien herkregeu, het halfdoode jong was geheel opgeleefd, de twee andere zagen er weer welgedaan uit en de overledene was uit huis verwijderd (zeer vermoedelijk in de maag van moeder terechtgekomen!) Last not least: twee doode spreuwen, een lijster en een half opgevreten zomertaling lagen op het nest en... de horizontale rietstengel was van het paaltje afgewipt. Klaarblijkelijk had dus de oude vogel zijn minderwaardige plannen laten varen. Mijn eerste gedachte was: als ik nu nog een paar dagen kon blijven, zou ik ongetwijfeld kans zien den vogel in alle mogelijke standen op de gevoelige plaat vast te leggen, doch nu zou ik me hoogstens met één photo moeten tevreden stellen, want het getij forceerde me, niet eerder dan den volgenden ochtend de plaat te komen wisselen en dan was juist het uur van vertrek aangebroken. Daarom: zoolang de zon aan den hemel staat nog maar geprofitteerd. Vlug het toestel scherp gesteld, de plaat erin, het waterdichte overtrek om de kist en ten slotte de geïsoleerde draden bevestigd. Bij dit laatste werkje ondervond ik van de zijde der jongen nogal eenige tegenkating. Dat gespuis scheen niets van al die nieuwigheden te moeten hebben en protesteerde hevig tegen den aanleg der electrische geleiding. Het kwam zelfs zoover, dat de oudste van het edele drietal op zijn rug in het nest ging liggen (fig. 9 onder) en mij met zijn scherpen klauw een gevoelige schram over de rechterhand toebreacht. Niettegenstaande deze geringe voorkomendheid was alles vrij spoedig in het reine gebracht. Nu snel de plek verlaten en kalm den volgenden dag afgewacht om de uitwerking te zien.

— — — — —

Toen ik mijn laatste wandeling langs het paadje van platgetrapte rietstengels naar het nest maakte, kwamen mij de drie donsjongen tegemoet loopen. Deze waren om tot nog toe onbekende reden aan het passagieren gegaan en bevonden zich, waar ik ze aantrof, op minstens vijf meter afstand van hun woning. Een paar meter verderop lagen een afgekloven eendenkop en een paar lijsterboutjes, zoodat ze hun maaltijd ook buitenshuis genuttigd bleken te hebben. Met één oogopslag zag ik nu, dat mijn moeite, waar alles eigenlijk om begonnen was, niet te vergeefs was geweest, want het contactriet was op zij geschoven en de sluiters van de lens bleek zijn plicht te hebben gedaan. Nu nog maar afgewacht of de photo eenige opheldering kon geven omtrent de reden der vreemdsoortige desertie. Zooals echter na ontwikkeling van de plaat bleek, schijnt de oude vogel evenmin iets begrepen te hebben van de avontuurlijke plannen zijner

jongen: hij is op het nest neergestreken, vond dit door de veelbelovende spruiten verlaten en is dadelijk daarop gevlogen in de richting van waar hun hongergeschreeuw kwam, heeft daarbij ongetwijfeld met de vleugels den bewusten rietstengel aangeraakt, met het gevolg, dat er in de donkere kamer een hoogst interessant kiekje voor den dag kwam ¹⁾, juist daarom belangrijk, wijl er het bewijs mee geleverd werd, dat ook de allerschuwste vogels volgens het electriche systeem zonder opoffering van veel geduld op de meest zekere wijze te fotografieeren zijn.

Dordrecht.

Dr. C. EYKMAN.

(Wordt vervolgd).

¹⁾ Helaas door te langzame momentbelichting minder voor reproductie geschikt.

DE BOSCHBES VAN WINTERSWIJK.

EN vraagt mij, hoe het nu staat met de nieuwe boschbes. Wel, ik weet nog altijd niet, wat ik er van denken moet, maar kan wel zeggen, dat de bestudeering der boschbessen en het bewandelen van den Achterhoek een paar uiterst plezierige dingen zijn, waar ik gerust nog graag een paar zomerweken aan wil besteden. De ontdekker van de zeldzame plant heeft de vriendelijkheid gehad, mij te geleiden naar de standplaats: een greppelrand langs een boschje van eikenhakhout op een der mooiste en meest afgelegen plaatsen in de schoone gemeente. De plant stond er goed bij, een breed gespreide struik van zoowat drie decimeter hoogte, dooreengegroeid met de roode vosbes *Vaccinium Vitis Ideae*. De plant is al flink oud en dat vind ik nog al zorgelijk, want die boschbessen houden het volgens de boeken niet zoo heel lang uit: niet meer dan vijftwintig of dertig jaar. Als onze plant zich dus niet uitzaait, en daar heb ik nog niets van te zien gekregen, dan zullen we haar over een jaar of tien wel te gronde zien gaan, wat dood en dood jammer is. De beide andere boschbessen, de blauwbes en de veenboschbes groeien ook bij die 'plek, zoodat we daar de heele familie bijeen hebben.

De plant stond rijk in bloei, tweeden bloei, want het was 3 Augustus. De Meibloei was niet weelderig geweest. Ook de vosbes stond flink te bloeien voor de tweede maal, of eigenlijk, die plant bloeit den heelen zomer door van April tot October. Van de veenboschbes vonden we met moeite ook nog een najaarsbloempje en de blauwbes trof ik onder Varsseveld aan op een kaalgeslagen plekje zeer rijk in bloei, maar dat kwam misschien wel van het kaalslaan. Intusschen hadden we een schoone gelegenheid om de vier bloemen met elkander te vergelijken.

Het bleek al dadelijk, dat de plant veel meer lijkt op de boschbes, *Vaccinium*